

Бүрхит-Монголой

ҮНЭН

№ 37 (4157)
1943 оной
ФЕВРАЛИЙН
14
воскресенье
Сая 20 мүнута

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй,
ВМАССР-эй Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

ХУРАГШАДАЙ СЭРЭГЭЙ ХУРАЛСАЛ

Хуралын тэргүүлэгчээр өнөө жилд эхлэвчээр хойно Оборонын Наркомадаар баталагдагын шама программаар хуралшадые сэрэгэй эрдэмдэ хургалжа захалаа. Эхин хургуулинуудта ба хүсэд бэшэ дунда ба дунда хургуулинуудтай I-IV классуудта, V-VII классуудта сэрэгэй эхин бэлдхэд, VIII-X классуудта батальонуудта дооршын сэрэгэй бэлдхэд хэгдэхэ юм.

Хуралшадые сэрэгэй эрдэмдэ хургалжа бэлдхэд тэдэн зорилго халаа залуу чыын хүчүүдые советскэ эхэ орондоо хивааргүй инаг дуратай ба чын бөөсө үгэнги байхаар хүмүүжүүлхэ, сэрэгэй хэргыне байса шугалаан жааг заршамтай, бөө малабалар бүхэ ба сүлхэ тэсэмгэй өдөр хүчүүдые хүмүүжүүлхэ, тэдэныне сэрэгэй жааг заршамтай, сэрэгэй заншалуудтай танилдуулхэ, сэрэгэй хэргыне, сэрэгэй жасуустадые, сэрэгэй түхүүдэ инаг дуратай байха үзэлтэй болгохо ябадала болоно. Хуралшадийн чыын тусгаар зорилгонууд табидала гэсэн. Тэдэнэр халаа санитарна дружинанууд, үнч төрөлхөн радистанууд, телеграфистанууд ба телефонистануудай уяланууды дүүргэхын тулала бөөс болжэ шадлаха ба бэлдхэхэ сэрэгтэй.

Хургуулинуудта ябуулагдха сэрэгэй хуралсал халаа Советскэ Союзай пражданнай тон хүндэтэ сэрэгэй уягыне дүүргэхэ ябадала залуушууды бэлдхэхэ өбөтгө.

Хуралшадий сэрэгэй-физикультурна хуралсалд амжагтань түбхын түрүүндэ воернуудые эмбөөр шэлжэ олохо. Хуралшадий сэрэгэй хуралсалда тон анхаралтай ба боломжолотойгоор халаа ябадалаа дуулидала байсангы мэдэжэ.

Наркомпросой шоталуудтай оргонууд ба военкоматууд болбол хургуулинуудта сэрэгэй хүтэлбэрилгэлшэны шэлжэ олохо хэрэгтэ бага бэшэ навал болосо табибан байна. Энэ кадрнууд гол түлөө олобо. Зүгээр, тэдэ кадрнуудай шаархын хаа-хаанагүй байн байна гэжэ хэлжэ болохгүй. Хүсэд сэрэгэй бэлдхэгчүү байбан хүнүүд воернуудай составта ороһон үшарнууд мөөн бөөн бии. Илангала эхин хургуулинуудта тивжэ ябадала олоор үзэгдэнэ, тэндэ тус хүтэлбэрилгэ алаалша ялсуудта хуралшадые табилаг завтай.

Сэрэгэй хуралсал халаа хүүгдыне хамтаруулжа таахан бөшө, харин угаа шухала түрэн түрэн хэмжээ-абунда мүн. Цохолто ябахалаа алба бэрхшэлжүүлхэ хэрэгтэ шадлаха өрөөлгөн сэрэгшадые бэлдхэ түрэн буулга табидала. Хэрбэ хуралшадые таахан гаргалаа айжа байба, тэдэны бөөсө хатууулаха тухай хэлбэлшэ хэрэг бии гэжэ аа? Хэлэ хэлжэ хургуулинуудта зангалжа өмхөлгөн урда тус физикультурна зарилжа хэлжэ. Хургуулинууд программаа абаа, тэдэны өмхөлгөнүуд тон шаарца ба наринаар түбхэлдхэхэ өбөтгө. Улаан Армийн сэрэгшадий реформы харгалжаа урма зорилго бөлсөн хуралшад өбөдөө тэдэндэ али болхо, тэдэны жэлжэ абаха гэжэ оролодог, сэрэгэй хэргыне өтхөр болгодог болбол байн хүсөө салга тус-зорилгы түбхэлдхэн хилбар байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаалагчид аид шархаталын дээрлээ жагсаалжа гаралан хүнүүд тус хэрэгтэ тэсэлгүи өхэ туша хүргэжэ шадха байна.

Хуралшадий сэрэгэй хуралсалые өмхөлгөхын тулала материална база айдхтар өхө үдхэтэ болсо. Зэриг хүтэлбэрилгэлшэд болбол сэрэгэй хуралсалые ябуулгын тулала шухала хэрэгтэй замсат хэрэгсэлүүдыне нотаг дээрэ бүтээжэ шадха байбашы, тэдэны тухай мөвүүлгэ үгөөл, хэсэг асаржа үгэнэ айд гэжэ хүлээжэ бүтэлжэ автай. Нотаг дээрэ үчхэл гаргача гэжэ хургуулинууды шухала хэрэгтэй эмсэг хэрэгсэлүүдээр таахан гол өхэ булагайн эхлэ мүн.

Физикультурна организацинууд, спортивна обшествонууд халаа хуралшадий сэрэгэй физикультурна хуралсалда өтсөг түбалажа үзүүлгэ үйлдэтэй. Хургуулибаа галуур олоной дунда спортивна хүтэлбэрилгэ хэсэг гэгжэ хуралшадий сэрэгэй хуралсалые тон байн нэмжэ болжожо үгэнжэ лэбтай. Эхлэ юуд байгаб хэгэтэ: сэрэгшадий өдөр нөөдлүүд, санаар ба ябаар ялгалтанууд, хургуулины сартангалууд, олоной мүнхсөөн ба байндалыг, тивчөөкэ организацинуудтай ба отряднуудай сэрэгэй физикультурна сугларгалганууд болоно.

Хуралшадий сэрэгэй хуралсалд түлөө хургуулинуудай комсомольскэ, пионерскэ, хуралшадий организацинуудта угаа өхэ харюусага тохогоно. Тэдэнэр халаа хуралшадий дунда жааг заршамны хатуугаар табижа хэрэгтэны воернуудта али болохоор түбалаа, сэрэгэй хуралсалд шухала үдхэтэй байншы хуралшадта өйл-туулжа үгтэхэ, хуралшад хургуулибаан галуушын ябадалаа тохогоно тон шапта жааг заршамтай байтын хойноо хамгаалаа байха өбөтгө.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаалагчид дунда советскэ засаг тогтоһонгоо хойшо ургалан, советскэ хургуулида хүмүүжүүлгэдэнын шэлжэ чыын хүнүүд бии байна. Советскэ эхэ орондоо инаг дуратайгаар хүмүүжүүлгэдэнын түлөө тэдэ сэрэгшадые нилээд олонынгөө бэлдхэгчөө башанарта гүнзгий баясхалан хүргэжэ хүмүүжүүлгэ эхлэжэ.

Сэрэгэй хуралсалд программатай болжод байхалаа үчөө манай хургуулинууд болбол эхэ оронойгоо түрүүшын урлал-дуудалгаар Улаан Армийнгаа зэргэдэ жагсажа, гаргаа бүү зөбсөг бариад, түрэл ороноо баатаргаар ба шаламаргаар хамгаалжа шадлаа үндэр дээдэ моральна шааргалтай болжожо шалгарба залуушууды бүри амжагатайгаар бэлдхэхэ бөө гэжэ солом хайдаглана.

(«Правды» түрүү бэлдхэгч).

Январь нара соо шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилхэнэнтгөө түлөө ВЦСПС ба Мяха-хүнэй ажайлэдбэрийн Наркомадай дамжуулгын Улаан Тугые хоёрдохёо абанан Улан-Удын мяха-консервнэ комбинадай коллективтэ алдар соло! Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд, фронт ба эхэ орондоо элбэг өхэ эдээ-хоолой зүйл үгэхэ ябадалаа бүри өхэдхэжэ, дамжуулгынаа Улаан Тугые дахяад үлөөхын түлөө тэмсэгты!

НҮҮЛЭЙ ЧАСТА

Манай сэрэгүүд Краснодар, Шахты, Красноармейское, Ворошиловск гэдэг городууды езэлбэ

1. Февралийн 12-то Кубаньда Советскэ Союзай Герой генерал-майор нүхэр И. П. Рослий ба генерал-майор нүхэр А. И. Рыжов гэгшэдэй сэрэгүүд эрид шапта атака хэнэнэнтгээ эсэстэ Краснодар городые эзэлбэ. Генерал-майор нүхэр И. Ф. Цепляев, полковник нүхэр П. К. Богданович ба полковник нүхэр М. М. Ивлоский гэгшэдэй частьнууд Краснодарта түрүүлэн ороо. Плэндэ абтанан хүнүүд ба трофей бии.

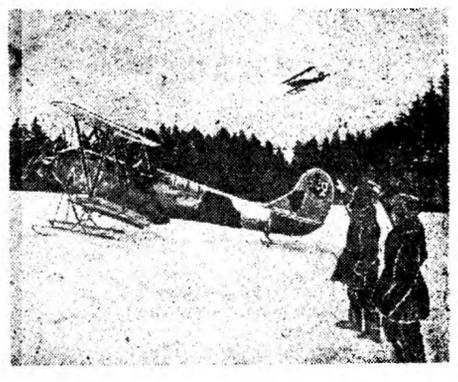
2. Генерал-лейтенант нүхэр В. Д. Цветасвай сэрэгүүд добтолгоёо хүгжүүлжэ, Шахты гэдэг городые эзэлбэ. Тус город-

то генерал-майор нүхэр М. С. Князев ба полковник нүхэр И. Я. Фурсин гэгшэдэй частьнууд түрүүлэн ороһон байна.

3. Украинада генерал-лейтенант нүхэр М. М. Поповой сэрэгүүд эрмэлзэлгэтэ добтолго хэнэнэнтгээ эсэстэ Красноармейское гэдэг город ба түмэрзай томо узелые эзэлжэ, дайсанай түмэрзай шухала коммунистичие таһалһан байна. Красноармейскдэ генерал-майор нүхэр П. П. Полубаровой частьнууд түрүүлэн оробо.

Украинада манай сэрэгүүд мүн Ворошиловск гэдэг городые эзэлһэн байна.

СОВИНФОРМБЮРО.

ДАЙЛАЛЖА БАЙГАА АРМИ. (Центральна фронт). Зурог дээрэ: фронттын лихээ хэдэн километртэ байган полесой аэродром дээрхи хэлжэ-халбоной салмолдууд. Д. Черновой фото. (ТАСС-эй фотохроника).

Улаан Армин дээдэ начальствуоша составта сэрэгэй нэрээргэнүүдые олгохо тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советдэй тогтоол

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советдэй ТОГТООХОНЬ: СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй 1940 оной майн 7-ой Указаар тогтоһон сэрэгэй нэрээргэнүүдые Улаан Армин дээдэ начальствуоша составтай дооро дурсагдаһан ноуруудта олгохо:

АРМИН ГЕНЕРАЛАЙ нэрээргыне
Ватугин Николай Фёдоровичто.

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИГОЙ нэрээргыне
Малиновский Родион Яковлевичто.
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТЫН нэрээргыне
Жданов Андрей Александровичто
Хрушев Никита Сергеевичто.
ИНТЕНДАНСКА АЛБАНАЙ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТЫН нэрээргыне
Хохлов Иван Сергеевичто.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советдэй түрүүлэгшэ И. СТАЛИН.
ССР-эй Совнаркомой хэргүүдые эрхилэгшэ Я. ЧАДАЕВ.

Москва, Кремль.
1943 оной февралын 12.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй Указ

284-дэхи буудалгын дивизиине Улаан Тугай орденээр шагнаха тухай

Немецкэ булмтаргалмта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Бомондовангичаа дайшалы даалгабаринуудые жэшэтэ дайнаар дүүргэхэ зуураа баатарлалта ба эрэлхэг зориг гаргалшайн түлөө 284-дэхи буудалгын дивизиине Улаан Тугай орденээр шагнаха.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй түрүүлэгшэ М. МАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной февралын 8.

Отличнаар хуралсаха, удаарнаар хүдэлмэрилхэ!

Үдэрэй 3 час боложо байгаа бэй, үлхүүд үргөйгоо хүчээр хүдэлмэрилдэ гараба. Хүн бхлэн нэгжэд хүнүүдые хуралда айд бүхэндэ орол эг гарана. Тив 3—4 час үшгөрөл байтар, тэдэнэр хүнүүдэйгэ орондо томо томо мэлжэгтэй юмэнүүдые асаргаад, баяртай хүчөө шарагтайгаар мөһөл гэнэ. Эдэнэр халаа хургуулидаа магтуулжа байдаг отличнигүүд мүн. —Энэ юу асарга гэжэ тэдэ? — гэжэ асуухадманай. —Үблэ тариа элбэг өхээр үргүүлгын тулала болхоно газараа үтэгжүүлхэ үнэтэй юмжэ суглуулжа асаргааб! — гэжэ харюусаа.

—Үнэр өхэ үргусаар юу хэдэг юм?

—Элбэг үргуса абабал бидэныше Улаан Армине салгалан тэнгэлэн ба энэ элүүр ябахал—гээд үнчүүд харюусаа.

—Зүбэл даа, хүнүүд басагадны бэрлэ байнат!—гээд хургуулины директор нүхэр Баханов магтана.—Үнэбэ, шубуунай аргал ба бүсэд үтэгжүүлгын зүйлүүдые шадлаа баа өхээр суглуулгатай...

Энлэ байн хуралшад Зина Гужева, Валя Булгакова, Зина Чултумова ба бүсэд тэсшэ хараад, директорын нитгэжэ хэлэ:

—Хэрбэ хуралша бүхэн үдэртөө 30-аад килограмм шубуунай аргал суглуулжид байгаа халаа. Юрөгтэй НОП 3 минутан килограмм шубуунай аргал бэлдхэжэ шадха, тэрэн 60 гектар ороолой газарые үтэгжүүлгөд хүсэд хүрэхэ байна. Энэ халаа хэдэн зуугаад центнер нөөлтэ өшөө ба хартааба үтэгжэ лэбтай.

Юрөгтэй хургуулины хуралшад гайтамшаар байн үчөөлэ гаргаад, мүнөө вөдө хабарай тарилгы бэлдхэ хэсэг түржөөр дүүргэхэ хэрэгтэны колхозуудта ту-балжа байна. Тэдэнэр фронтондой лезонды өмхөлгөнөө хойшо түрүүшын хоёр үдэр соо 168,7 килограмм шубуунай аргал суглуулжа, тивхэлгэнь хүршэ байгаа Нард Маркын нэржээтэ томохон колхоз бүхэлжэ нара соо эдэ шэнжэ суглуулгачүүд байха юм.

Урмын адагай хургуулины үргэн өхэ зал соо үлөөтэй байһан доска дээрэ эдэ мхлүүдэй хэжэ байһан ажалые үдэр бүрлэ тэмдэглэжэ байна, тэрэн дээрэн нитгэжэ бэшэтэй байна гэбэл:

«Февралын 8-ай үдэр 42 килограмм үнчлэн, 59,5 килограмм шубуунай аргал суглуулжаа».

«Февралын 9-ай үдэр 50,5 килограмм үнчлэн, 109,2 кг. шубуунай аргал суглуулжаа».

Хэрбэ энэсэй урда тээ нүхэр Итнатьевай хандаһан бэшэтэ харюу болгон Юрөгтэй хургуулины пионерүүдэй суглуулгын үнэтэ үтэгжүүлгын зүйлүүдые эдэ тоошуулгын хамтаабал хөлжэ арбаад шарга болохо байна.

Үгөөнүр эртэ мхлүүд хургуулидаа сугларжа жагсаад байхалаа, өбөдлыгөө директор Трофим Васильевич тэсшэ угаа антаралтайгаар шэрлэн харгалжа байба. Тивхэлгэнь директор болбол Зина Чултумова, Валя Булгакова, Зина Гужева, Пурбо Будажапов тэгшэны бөө тэсшэ дуулажа абаашаар:

—Эдэнэр халаа манай хургуулины магтаалтэй үлхүүд гэшэ. Эдэнэр халаа эрхэмээр шурадаг отличнигүүд ба колхозуудта дайнаар туһалааг үдэринууд мүн. Энэ оронойгоо эдир патриотууд болохо эдэ пионерүүд шэнгээр булгалаа отличнаар хуралсаха, удаарнаар хүдэлмэрилжэ байгты!—гээд угаа урн, илангач хэлэбэ.

А. ЛУБАНОВ.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй Указ

Улаан Армин сэрэгэй часть ба соединени-нүүдые орденуудаар шагнаха тухай

Немецкэ булмтаргалмта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командовангичаа дайшалы даалгабаринуудые жэшэтэ дайнаар дүүргэхэ зуураа баатарлалта ба эрэлхэг зориг гаргалшайн түлөө Улаан Тугай орденээр шагнаха:

1. НКВД-тэй К. Е. Ворошиловай нэржээтэ сэрэгэй-политическэ училищине
2. 22-дохи Гвардейскэ артиллерийскэ полкыне
3. 73-дахы Армейскэ артиллерийскэ полкыне
4. 122-дохи танкова бригадыне
5. 270-дахы буудалгын полкыне
6. 445-дахы гаубична артиллерийскэ полкыне
7. 519-дахы гаубична артиллерийскэ полкыне
8. 760-дахы танк хюлаха истребительскэ артиллерийскэ полкыне

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй түрүүлэгшэ М. МАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1943 оной февралын 10.

Улаан Армин начальствуоша состав орденуудаар шагнагдаба

Немецкэ булмтаргалмта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командовангичаа дайшалы даалгабаринуудые жэшэтэ дайнаар дүүргэхэ зуураа баатарлалта ба эрэлхэг зориг гаргалшайн түлөө СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй Указаар шагнагдаба:

Ленинэй орденоср: капитан В. Д. Афанасьев, ефрейтор М. С. Газаров, майор В. И. Лукин, капитан С. Е. Мэргулис, майор Я. П. Прокофьев, капитан Р. А. Рыженко, майор Ф. С. Рыжков, капитан М. И. Тамаркин.

Улаан Тугай орденоср 3 хүн шагнагдаба:

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда нэгдэхэ зэр'ын орденоср—2 хүн.

Улаан Одоной орденоср 7 хүн шагнагдаба.

(ТАСС).

Республикын бүхы хуралшадта

Бичурын аймагай Бага-Куналейн дунда хургуулины хуралшаддай хандам-бэшэ

Ухнүүд! Немецкэ фашизмда эсэргүү советскэ арадий хэжэ байгаа эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дай болбол хүдөө ноутагуудлаа нилээд олон хүдэлмэрилшадые армид татажа абананан байна. Улаан Армияда ба гүрэндөө тариа талха ба өвсөө хартааба болон ажайлэдбэридэ түүхэй эдлэлүүдые улам улам өхээр үгэхэ шухала байһан тухай нүхэр Сталиной заабарине бөлүүлэн бидэнэр, хуралшад, болбол колхозуудай үмэнэ табигдаад байһан хамга бүхы зорилгонууды шийдэхэ хэрэгтэ адихитэйгээр хабаалсаха өбөтгөд.

Бичурын аймагай Бага-Куналейн дунда хургуулины хуралшад бидэнэр болбол агуухэ Сталиной урлалтай танилсажа, урма зорилгоо бадараад байхадха, вёдондо зунайнгаа амарлалһаа арсаад, колхозно худалан ба таряалан дээрэ хүдэлмэрилжэ, үблэ ногоо ба тариа талха ургуулаха болон хуряажа абаха ажалдын өвөдлыгөө түрэлхидтэ хаба шаданаара туһалаади. Манай хургуулины 287 хуралшад 34.126 ажалта үдэр олоһон байна, тэрэн дунда жэшээгээр хуралша бүхэндэ 119,5 ажалта үдэр хүртэнэ. Бидэнэй дундаһаа зарим хуралшад, жэшээлхэдэ, Ольга Бурделова, Тасия Славина, Боря Семенов, Тоня Фалилеева ба бүсэд 270-һаа 305 ажалта үдэр олоһон байха юм.

Үблэ таряанай хүдэлмэридэ найнаар хабаалсаһанайн түлөө ВМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Обком болбол манай хургуулида дамжуулгын Улаан

Түг ба 2.500 хүтэриг сэнтэй библиотекэ үгэжэ шагнаһан байгаа.

Энэ магналдаһан харюу болгон бидэнэр мүнөө хуралсалдэй жэлэе илгата «эрхим» ба «отлична» сэнгалтэйгээр дүүргэнэнтгээ бүлээр, зунай амарлалта гарангүй, харин багшанарайнгаа хүтэлбэри дүрө абажа хүдөө-ажалхын хүдэлмэригүүдтэ эгээд адихитэйгээр хабаалсаха урлал хандаһанбди, тивхэн тулалада класс бүхэндэ хамга бүхы хүдөө ажалын машинануудые шугалха би хүн бүхэн 200 ажалта үдэрһөө дооно бэшэ олохо зэргэтэй. Тарилга болтор хуралша ба пионер бүхэн хүн бүрнэй 50 килограммһаа доошо бэшэ үдэнэ ба 20 килограммһаа доошо бэшэ шубуунай аргал суглуулжа.

1943 оной үблэ таряанай хүдэлмэригдэ халуунаар хабадалсан, фронтдоо улам өхэ туһаламжа үзүүлхын тулала, бидэнэр жэшээ абажа бөөс бэлдэхэнь республикын бүхы хургуулинуудые урлалнади.

Геронческа Улаан Арминдэй мандаха болтогой!

Манай вождэ ба багша нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Хургуулины шабинарай даалга-баряа:
Директор—Л. Помялова.
Комсорг—А. Серягина.
Учкомдэй түрүүлэгшэ Артемьева
Хуралшад: Семенов, Снегирёв

Советскэ Информбюроо

Февралин 11-эй үдэшин мэдээсэл

Февралин 11-д Урванда манай сэрэгүүд эрд шагга атана хэбнэйгээ эсэстэ Лозовя гэдэг город ба түүрэмэй үеэсэй эсэлэ.

Чугуов городоо урдуур манай сэрэгүүд хэдэн томо бууриг газарнуудыг, тэрэ тоодо Андреевка гэдэг худалжаршадой посёлкыг ба Беллевка гэдэг түүрэмэй станицыг эсэлэ.

Новочеркасскаа зүүн хойгуур манай сэрэгүүд довтолгоо үргэлжлүүлжэ, олон бууриг газарнуудыг, тэрэ тоодо Мечетий, Зайцева, Керчи, Мелиховская гэдэг томо бууриг газарнуудыг, Бсугуев гэдэг түүрэмэй станицыг эсэлэ байла.

Фронтын бусад түрэгүүд дээр манай сэрэгүүд түрүүлшнээ зүгүүд гээшэ шэгдэн байлаануудыг хэб.

Февралин 10-д манай авиацины частнууд фронтын элбэ үүсэгүүд дээр сэрэг ба ашаа тэдвэр 200 нэмцэ автомашина үгы хэдэн гв, али гэмтэдвэр, 15 артиллерийн батареи буудалга дараан, түүрэмэй шпедолийн хиа бала сохион, дайсамай 2 батальон шахуу ябан сэрэгүүдыг тараан сохион ба зарымонь үгы хэб.

Ростов-на-Дону городой оршондо манай сэрэгүүд дайсамай сэрэгүүд үсэд шагга байлаануудыг хэб. Немецүүд танкүүд ба ябан сэрэгүүдэй хүсөөр галзуу шагга эсэргүүцэлтэ үзүүлжэ, голынь манай боёонүүдэй түрэгтэдэ тэсэгүй позициянуудыг хойно-хойлоноос орхио баатый болсоо. Ондоо нэгэ үүсэг үүсэг дээр манай подразделениүүд хатуу шагга байлаа хэжэ гитлеровцүүд охэ гээлтэдэ оруудан ба 7 хэзэ буу, 18 автомашина, домо хэрэгсэлтэй склад ба бусад трофей буулаа абтаан байла. Ондоо нэгэ үүсэг дээр дайсамай хэдэн контрактаа сухарса сохиноо, 3 немецкэ танк гэмтэдвэр ба галдагдан байлаа.

Краматорскгай оршондо манай сэрэгүүд довтолгоо байлаануудыг хэб. Дайсан болбол тус үүсэг дээрэ мото-ябан сэрэгүүд ба танкүүдэй томо хүсөөнүүд асаралд, советскэ сэрэгүүдэй довтолгоо зогсоон бариха гэжэ бэлдэн юм. Тэд манай боёонүүд гитлеровцүүдэй олонхото контрактаа галзарань сохёо. Немецүүдэй одон подразделениүүд дууран үгы хэдлэн байла. Нэгэ бахадан үүсэг дээрэ дайсамай 600 гаран солдат ба офицер хюлагдаа. 6 танк, 4 хэзэ буу, 4 мотомётно батареи үгы хэдлэн, 30 шахуу дэст хандаргаа.

Манай дэгчигүүд дайсамай аэропортдо довтолгоо хэжэ, 28 немецкэ самолэды үгы хэдэн байла. Агаарий байлаануудта дайсамай 13 самолэт унагаагдаа.

Волчанскын оршондо манай сэрэгүүд урлагша дабшама, хэдэн бууриг газар нууцыг эсэлэ. Н-скэ частин боёонүүд немецкэ ябан сэрэгтэй батальоние хиа бута сохино, танк буулаха 6 хэзэ буу, 14 пулемёт, 41 автомат, тариагай склад ба домо хэрэгсэлтэй склад бууриг абтаа. Нэмжэ абтаан мэдэвэй ёбсэр, Белгородий оршондо манай частнуудай бууриг абтаан трофейн дунда 1 самолёт, 10 танк, 17 паровоз, түүрэмэй 8 эшелон, тэрэ доодо домо хэрэгсэлтэй 2 эшелон, домо хэрэгсэлтэй 10 склад бии. Дайсамай 1.000 шахуу солдат ба офицер нэмжэ абтаан байла.

Курскга хойгуур манай сэрэгүүд довтолгоо үргэлжлүүлжэ. Н-скэ частин боёонүүд хэзэ бүхэжүүлжэ, мотом позициянуудыг немецүүд хойно-хойлоноос орхио. Нэгэ үүсэг трофей бууриг абтаа. Немецкэ хунтаа поезд үгы хэдлэн. Ондоо нэгэ үүсэг дээрэ манай подразделениүүд немецүүдэй контратакыг тогтоон бариха, дайсамай 200 шахуу солдат ба офицер, 8 танк ба 5 хэзэ буу үгы хэб.

Ленинградка областийн нэгэ райондо абуудалга хэжэ байла партизанскэ отряд дайсамай домо хэрэгсэлтэй складыг хандарга. Советскэ патриотүүд фашисткаа волостий управлениүүд довтолгоо хэжэ, 160 немецкэ солдат ба офицер үгы хэб. Эбэт эхэ трофей буудалга абтаа. Нарын туршада тус отрядтай партизанүүд немецкэ сэрэгтэй 7 эшелоние хатуу хулар хэдлэн улагдаша байла. Тус эшелонуудай халин унахалда 7 паровоз ба 64 вагон хиа бала буудла.

Краматорскга хуаргай Белореченская станицага агтадан тоннелингоо урта үдэр гитлеровцүүд нутагай арч зонина шибата мүүтэйгээр хэблэсэн. Нэгэ Белья гэдэг голт ахэ үсэгэ болондо тус станицыг 100 гаран үүсүүд бүтлэн алаа. Алагатгай тунга төбөрчэ зүтэй хүтэлмэниэниэ Пляжовья Степняна, хүтэлмэниэниэ Бугарев, колхозница Ксения Молдавская ба бусад бии. Фашисткаа хана бодигүүд бусад советскэ сэрэгтэй пленэн хүмүүдыг ба тус нутагай өгөөдэй хүмүүдыг сарай үтэн номжаа оруудалд сохиноор галдаа.

Февралин 12-ой үглөөнэй мэдээсэл

Февралин 11-эй бүгүин туршала манай сэрэгүүд түрүүлшнээ зүгүүд гээшэ шэгдэн довтолгоо байлаануудыг хэб.

Ростов-на-Дону городой оршондо манай сэрэгүүд довтолгоо абуудалга үүсүүд хэдэн байла. Нэгэ үүсэг дээрэ Н-скэ буудалгын частин боёонүүд артиллерия хүсэстэ дэмжэлтэйгээр немецүүд хэзэ бүхэжүүлжэ, мотом позициянуудыг хойно-хойлоноос орхио.

Н-скэ буудалгын частин боёонүүд артиллерия хүсэстэ дэмжэлтэйгээр немецүүд хэзэ бүхэжүүлжэ, мотом позициянуудыг хойно-хойлоноос орхио. Нэгэ үүсэг трофей бууриг абтаа. Новочеркасскаа зүүн хойгуур манай частнууд хэдэн томо бууриг газарнуудыг эсэлэ. Трофей буудалга абтаан хэзэ бүхэжүүлжэ абтаан байла.

Краматорскгай оршондо манай сэрэгүүд дайсамай танк ба ябан сэрэгтэй контрактануудыг сухарса сохёо. Нэгэ үүсэг дээрэ хатуу шагга байлаа танкүүдээр хүсэжүүлжэ, немецкэ моторисованно ябан сэрэгтэй отряд хиа бута сохиноо. Байлаанай болохоон газар дээрэ дайсамай 400 шахуу үүсэр, галдагдан 9 немецкэ танк, 2 хунтаа машина ба 11 автомашина үзлэн байла.

Чугуов—Лозовя гэдэг оршондо манай сэрэгүүд довтолгоо хэдэн ба дайсамай шувала харгы замыг таахалга байла. Немецүүд советскэ сэрэгүүдэй дабшаалтыг зогсоо гэжэ бэлдэжэ. СС тэнэй частнуудыг байлаанда оруудба. Манай боёонүүд эрхэлтэдэ сохиноо нуудыг хэжэ. Дайсамай хэзэ гэмтэдвэр оруудал, түргэсөөр сухарта баатай болгоо. «Рейн» гэдэг дивизион «Дейч

ланд» гэдэг СС-тэнэй полкыгө илгэдэ абтаан сохдалуудай мэдээсэхэн хэдэн төдөөр бүхлэй үе болтор Францида байсан болсоо. Январин 14-д тэрэны вагоонуудта шуугаад шамдуугаар Харьков уруу халдан байла. Түрүүлшнээ байлаанда полкын ротонууд гус бурлюк 60—70 хүнөө агуулжа гэдлэн байла юм. Дивизион үгтлэн 60 танкыа миил 25-иний үлөө.

Нэгэ үүсэг дээрэ манай моритэ сэрэгүүд 2 роты гитлеровцүүдыг хюдлэн ба 5 хэзэ буу, 28 автомашина, угаа олон пулемёт, автомат ба винтовкыо бууриг абтаан байла. Н-скэ танкыа подразделени 7 немецкэ танк ба 18 хэзэ буу үгы хэб. Хүнүүд шендэ абтаа.

Курскга урдуур манай частнууд урлагша дабшаан ба хэдэн бууриг газарнуудыг эсэлэн байла. Н-скэ частин тагнуулай отряд бүчи дайсамай тух уруу сүмэрэн орожо. Фруриг гэдэртэ байрлаан немецкэ батальоние бута сохёо. Тагнуулаа артиллерийска склад хандаргагай ба сэрэгтэй элбэ ашаатай 18 автомашина галдаан байла.

Орловск областийн нэгэ райондо абуудалга хэжэ байсан отрядтай партизанууд январь бара соо дайсамай сэрэгтэй 4 эшелоние замбаа халлаан байла. 4 паровоз, 8 вагон, тэхникэ ба домо хэрэгсэлүүдтэй 17 платформ хиа бута сохиноо. Орловск партизануудай нүгөө нэгэ отряд нэгэ бууриг газарта немецкэ гарнизон ба бута сохёон байла. 60 гитлеровцэ алагдажа, Германияда элбэг хэбн тэрэ тархашалгад немецүүдэй бууриг абтаан манай үүсүтэ бууриг абтаа.

Зураг дээрэ: сүлөөлдэсэн Шоссельбург городой үйлэ. М. Трапманай фото (ТАСС-эй фотохронико).

ТАЛИНГРАД шаар Улаан Армын туйлаан үдлөтө бол байлаа. Икмата болмо оролой бүү зэсөгтэй алдар содо болон мүнхэ дурасгал болон үеын үгэ мартангангүй дурсалдажа байла.

Волжскэ хэрэмие эсэлэ гэдэн галзуу тэнгэр дэлдэгнээ түлөө Гитлер 90 гаран мянган хүмүүдэ плендэ абууджа, хэдэн арбаад мянган хүсэрүүдиде орумжо, шувата зам гаргаба.

Сталинградтай түлөө байлаанда Улаан Армын туйлаан илалтаа бүтэдэ нитгээр анхаралаа табиангүй орон гэжэ бүхы дэлхэйн бүхэрсэр дээрэ байдаггүй. Англияска сэрэгтэй шанжэлэ бэшгэшэ Брент Вуд гэшэ «хүсэжэ байлаанда оролоо шурагчэй хэзэ илалта туйлагдаба» гэжэ хэлэжэ.

«Ордуудай эрэлтэ зориг ба оролой хүтэлжэри мангаабай. Нэгэ хэлэлтэ шарын солата тэе тус горд халгаанагай мүүүртэ тержо байлаа болэй. Ордууд болбол галзуу нөтөрүү дайсамай зогсолтогчуй шага турхтыгэ гэжэ гэжэ гаргаба. Мүнөө болболгоо сохитань тэд өмсө боллоо хубилаа» — гэжэ, тэрэ хүн нэмжэ. Зүб даа, сохитануудай ябасан тэд ондоо боллоо!

Фашистка Германияда агли бүхы вассальна оруудалтань мотод сохорло ба хүл дорсат болохой.

УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛАЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Февралин 1-эй үдэр Германияда официална мэдээсэл тухаагалагдаа, тэрэнь соонь нитгэжэ хэлдэгдэн байла гэбэл: «Угсэдгэр Сталинградта 6-дэлхэ германска армын урда зүгтэ байгаа бүхэжүүд дохон хүйтэн ба айлабтар хэзэ хохилоо ядралай үсдөлнө дайсамай буулоо хэзэ хүсэндэ эсэргүү тэмээл 2-дара соо хэблэйнгээ бүхүлдэ болшежүүлжэ тоогчэй олон хэзэ бууриг галзуулаар ба самолетуудар дарагдаша байла».

Тянь нүгөөдэрнэ тухаагалагдаа официална мэдээсэл дээрлэе немецүүд болбол Сталинград шаар германска сэрэгүүдэй дилдэгдэн тухай мэдэбэ.

Сталинград шаар немецкэ-фашистка сэрэгүүдэй дилдэгдэн ябалда, түб-дара түрүүндэ 91.000 солдат ба 24 генералаа плендэ абуудалга ушар байлаа гитлеровскэ шайда мүнөө хүртэй нүуригэн занга. Тийшэ ябашы Германвин ухд эон болбол фон-Пателер армы хосороо, тэрэ хата мүнөө үй бута сохилонтой гэжэ элбэг ойлгоно.

Зүгөөр, Сталинград шаар немецкэ-фашистка сэрэгүүдэй үү бута сохилон хатаа мүнөө болбол байсан сохитанууд тухай немецүүдэй болболгоо болонгоо байлаан гаргахал мангаабай бии. Германияда сэрэгүүд ба Гитлерий «сохитануудай вассальнуудай сэрэгүүд Камкаса, байла. Дом мүнөөниэ үтэ зүб-дара. Врешневкыо бүрүүдэй үй бута сохилон байла. Курскга Хара далай хүртээ бүхы фронт дээр гитлеровскэ армы удаа-удаагаар дилдэгдэл байла.

Малай тэжээлыг зүбөөр эмхидхэхэ

Убелэй хүйтэн сагта үдэр малаа то-бир гартаара ба хорлогтогчөөр ондо оруула, малжалай ашар үгээлэй бүр-ри эхлэхэ гэшэ манай колхознигүүд-дай эгэл шувала ба харюусагатай уялга мүн.

Малыг марятай гартаара ба бүриг бүтөөр ондо оруула ябадалга гол үндэсн хатаа, малай тэжээл арбанаар ба зүбөөр гартаара хэрэг мүн болсо-но, энэ хэрэгтэ малажалай хүтэлжэри-шад бүхы хүсээ гаргала ёхойот.

Бүхы колхозуудта малай тэжээл гартаара хара бүриг тусгэ зохоб-до ба энэ тусгэбэй ёбсөөр тэжээл гар-гашалгыг хубарилха шувала хэрэг мүн.

Нигэ гуржэ Бичурын аймгай Заган-ай сомоной Кривопольск нэрэмжэтэ, Билотайн сомоной Сталинск нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта төтсөглонтой. Тэрэ тусгэбөө зүбөөр бөлүүлжэ бай-ламанга ашаар чигэрнэй харуудта тэжээлэ үрлэгчигээр арбанаар гар-гашала. Малнуудын намарайнга тар-гыг бүри алмагчэй байла юм. Мүн н-пэлхэн Заганск сомоной «Ним» ба Харлангай сомоной «Большевик» кол-хозуудай бүхы фермүүдтэ малай тэ-жээл зүбөөр хубарилган шага гуржэ

Малшад нэмэлтэ түлбэри абана

Ярууны аймгай эрхим малшад яала ашатай үрэгтгөөр хүтэлжэри-жэ байла. Комын сомоной Карл Маркс-ын нэрэмжэтэ артелиин хаалгилал үнэргэжэ жэлэ бодото найнаар хү-тэлжэрижэ бүр хаалгилал тусгэбэе тодо үзүүлэн дүүргэхэ байла.

Колхоз-эй эрхим хаалгилал станицына хүнэр А. Яковлева болбол лабаринга-ла ёбсөөр үнэн бүтэлхөө 500 литр йв хаата байлаан аад, дунда жшөөгэр үнэн бүрлөө 940 литр йв хаама. Хамта дээрэ хэдэн зуугаад литр йв тусгэбөө үзүүлэн гүрүгдэ тушаала. Мүн тэрэлэн хаалгилал хүнэр П. Рязанск гэшэ хаамуай үнэн бүтэл-хөө 300—300 литр йв тусгэбөө үзүү-

байгуулагданхай.

Эртэйгэ хойшо 60нэ тэжээлэ га-мангүгдөөр ба дохосомогой холонгүг-дөөр гаргашалга үржээрбод, хабарай халсуугай үдэр үбөөр дутахон алуу малаа тургажа хүвүлжэ байла ушар гардаг. Жшөөхэлэ, Ара-Хорватын со-моной «105 полк», «Коминтерн», «Красный боевик» колхозууд, Влашка сомоной «Улаан Одо» ба Гусадай сомо-ной «Октябрьска революци» ба Каг-новичин нэрэмжэтэ колхозууд ба тэрэ-шадан Бичурын сомоной «Красная З-ря» колхоз малайнга тэжээлыг зүб-бөөр гаргашалан өхэхэн үрлэтэ хэ-нэ. Байда зарим нэгэ колхозууд үбнэ ба дохосомого арбалаабил гэдэ, мала-гуража байда юм. Энэ баримтанууд халаа тэсэгчигүй ушарууд гэшэ, За-ганай сомоной Кривопольск нэрэмжэтэ (түрүүлшнээ Пырелонск Семёнов) Харлангай сомоной «Большевик» кол-хозуудыга (түрүүлшнээ Большевик Тудулов) жшээ алмагчэй байла. Энэ тэжээлыг зүбөөр гаргашалга тулаань малнуудын хэбто сохобо өтөлжэ ба сар сар соотоо умдалаг дээрлөө бара-лаа тарган тэмюн ондо орожо байла юм.

Эрхим сомоной Сталинск нэрэмжэтэ колхозой тохион хүнэр Ханда Ба-маев жшээтэ найнаар хүтэлжэрижэ-шадан дээрлөө мүн нэмэлтэ түлбэри-абата. Тэрэ халаа үнэргэжэ жэлэ 85-тологой өхэ тоннөө 132 хуыга аб-таан байла. Энэ эрхим ажалыга түлөө хүнэр Бамаева нэмэлтэ түлбэри болгон 300 түдэрнэ мүннэ абата.

Д. ЮНСУНОВ.

Эрхимүүдэй эли бодо хэрэгүүд

ЗАЙГРАЙ (Телефонор абтаа). Маг-ажалыга абтаа ёхойот бүхы ашаг-шэжэ ба түлээн хоролго гээлтэгчиг-гөөр абатын түлөө үнэн сэлхээр-табжа хүтэлжэрижэ эрхим малшад чигэрнэ жэлэ амжалтэ туйлаан б-и энэ жэлэнь нигээд өхэ амжалта туй-лажа байла.

Калининск нэрэмжэтэ колхозой ха-алгилал 1942 ондо үнэн бүрлөө дунда жшөөгэр 1.000—1.000 литр йв хаа-ган байла хаалгилал хүнэр Какоуляна гэшэ 1.800 литр йв хаама, тусгэбэ 132 процент дүүргэхэе гална 12 үнэнбээ 13 түл абата, хоролго гээ-лтэгчигөөр томо тэбир болгоо. Мүн «Аб-бжад колхозой эрхим хаалгилал Димит

лэн хардан байла юм. Энэ бүхэл ха-лаа эблэшлөө эрхим хүтэлжэрижэ-түлөө нэмэлтэ түлбэри абата байла.

Түлөө нэмэлтэ түлбэри абата байла. Түлөө нэмэлтэ түлбэри абата байла. Түлөө нэмэлтэ түлбэри абата байла.

«Улаан Эрхирэг» колхозой малшад янсыр бара соо абтаан 5 түл, 18 хурыг ашгэ ба галын 42 порочонто-нчшнэ хоролгогчигөөр түлжүүлжэ байла.

Ц. НИМАЕВ.

(Манай спецкор).

ХИЛЫН СААНА

АНГЛИЙСК ба америкнскэ команд: ванкин т. лэв. э. ш. г. Чав-Нах-ши ба У. Квиль ГЭШЭДЭН ЗВЛЭВ ЭЛЭ

ЛОНДОН, февральн 11. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэбэй ёбсөөр, мүнөөр Лондондо дээрэ дурсагдаан зохионхон сохосоголдоо:

«Великобританиа премьер-минист-рин дайлагата англо-америкнскэ нэ-гэлдэ штабта буугаа Англин түлөө-лөгш фельдмаршал сэр Джон ба Аме-рикийн Хойбоото Штадуудай президе-нтэй дайлагата генерал-лейтенант Ар-воль болбол Чунцинда генерал-семе-уш Чан-Бай-шитай ба Энэхүгтэ фельдмар-шал сэр Арчибалд Уэйвэллтай хэдэн одон хөөрлөөнүүдыг хэжэ дүүргэбэ.

Касабланкаа хэдэн Рувельт Чер-чилль хоорой зүблээтэй, мүн тэдэ бо-лохон штабуудай начальнигүүдэй нэгэ-дэнх бүлэгтэ зүблээтэй бүхүлээр аме-риканска арчин штабтай начальник генерал Маршаллтай үлөөлгөшэ болбол фельдмаршал Джон Дилл ба генерал-лейтенант Арволь гэшгшэ бритяиска генерал Велдөөр гэлээр үлөөлгөшэ Энэхүгтэй зүблээтэ хүсэвүүдэй гэгшэ покомандлагша ба генерал-семеуыг зөблөгдөн тусгэвүүдэй танирвулга ба Янелдэ эсэргүү дайнай өтөлжөл хүсэжэлгээ тэрэ тусгэбэй ямар уух-шанартай болохыг танирвуулын тула-а Востото өгөө. Генерал-семеуыг тэрэгшэ штабтай начальник генерал-лейтенант Стигудл ба Хиталай зүбл-тэ хүсэвүүдэй генералыг штабтай ча-льниг, сэрэгтэй министр генерал Хо-Чунци гэшгшэ хөөрлөөдөө дабаадаг-гаа.

Гвадалканар аралгаа японско сэрэгүүдыг нүүлгэнэн тушаа

НЬЮ ЙОРК, февральн 10. (ТАСС). США-гай далайн министрство болбол Гвадалканар (Соломоновы аралууд) дээрэ сэрэгтэй кампанийн абуудалгаан сарваа хойшо японтоной гэлтэгчүүд тухай тоо мэдэвүүдыг тунхаглаба. Энэ мэдээсэлэй ёбсөөр японтон 797 самолёт ба 57 корабля гэдлэн бай-ла юм. Тэрэньгэ гална 7 корабль шэ-гээгдэн ба 102 корабль гэмтэдлэн байла ёхойот гэжэ багсагдана. Энэ арад шадар далайн байлаанай болохо-вель үнэргэжэ жэлэй ноябрь һарын хахад гэдэн японтон алагын 30.000 хүнөө гэдэн байла. Тэрэньгэ гална, дөсөт буулгала вель болохон байлаа-гуудай эсэстэ үшөө 9.000 хүнөө гэд-эн байла. США-гай далайн министр-вын мэдээгэй ёбсөөр 12.000 тухай ял-ууд далайда орожо үзлэн байла.

Аданда болохон хэлсэнүүд тухай турецкэ хэллэ башанэ

ОТАМБУД, февральн 10. (ТАСС). Бүхүдэй үдэрүүдтэ турецкэ гасет-үүд Аданда Черчиллийн хэдэн гэг-чөөндү тухай статынуудыг гаргаба. Адамда болохон хэлсэнүүд нилээдгүй шувала хэлсэнүүд байла гэжэ «Угсэ» гэдэг гасетэ мэдүүлжэ. «Англын ха-риуцалата хүтэлжэрижэ болбол узаксоровын болохо байсан ушра-лууд тухаа союзнигүүдэй апаал боло-хыг түрэгшэ дологалта тайбарлан ойлгуулаа, харюулаа, Турциин пош-ци тухай апа ба тодо тайбары турец-кэ делегацига сохон абтаан байла юм. Энэ талаараа Аданда болохон уу-залга болбол хоёр орчиг хоролохон харилсан өтгөлхөлэ ябалалай байсан гэжэ хуягжэ ба бүхэжэ байлаанье хуруудан турецкэ-английска сомоной үрлэг болохо үлгэ байла» гэжэ гэ-тэ бэшэбэ.

Хэлсэнүүдыг хэб велье туршкэ ба бритяиска гүрнэй ажал-абуудалгад Европодохи ба иланга Турцида тоно-нохондохо районуудтай байла тухаа-лайтар дэлгэ гэжэ гасетэ тэмдэглэбэ. Гасетын үгөөр халаа аялжа хэлсэ-нүүд дээр Турциин аюулгүй байлалы хамгаалаа тухай асуудал үзэгдэнэ байла.

«Индэм» гасетын редактор Давер-галын маналай ёбсөөр халаа Касаб-ланкаа Черчилль Рувельт хоорой уу-залганай бүхүлээр сэрэ Аданда болохон хэлсэнүүд гансахан англо-турецкэ халин барилдаа бүхэжүүлжэ бараа-хгүй мүн Турци США хоорой хоорон-дын халин барилдаа бүхэжүүлжэ байла. Манай союзнигтэй үнэн союзник Турци хоорой хоорондохон үнэн үрлэхэй гэгшэ-сэсэбөө ба халин барилдаа болбол ёхойот союз байхуулиантай тэнгэй тив-мэ бата бэлэ байла» гэжэ гасетэ бэшэбэ.

Харюусалгата редактор Ц. ГАЛСАНОВ.